

Protokoll 7/2023

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 21 augusti 2023 kl. 13:30-
16:00, Samuel Owen, Hantverkargatan 3D

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Leif Bolter
Katarina Borg
Elisabet Jermsten
Desirée Johansson
Anders Johnson
Måns Lönnroth
Monica Muro de Santa Cruz
Helena Nilsson Lannegren
Knut Weibull
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Henrik Nerlund Sekreterare
Magnus Andersson Adjungerad
Malin Myrin Adjungerad
Roseana De Almeida Föredragande §9
Tara Nezhadi Föredragande §10

Justerare

Katarina Borg

Datum för justering

Paragraf

§§1-19

Protokollförare

Monica Hector

§ 1

Dagordning samt val av justerare

Beslut

Valdes ledamot K Borg att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärenden i ordningen: 1-6, 9-12, 7-8, 13-19.

§ 2

Nästa sammanträdesdag

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder 4 september 2023, kl. 13.30.

§ 3

Nästa delegationssammanträde

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder 18 september 2023, kl. 13.30.

§ 4

Protokoll fört vid sammanträde 2023.05.29

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2023.05.29 justerats i vederbörlig ordning.

§ 5

Protokoll fört vid sammanträde 2023.06.12

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets delegationssammanträde 2023.06.12 justerats i vederbörlig ordning.

§ 6**Rådet: Tertialrapport 1 2023**

SR 2023/158

Beslut

Antogs av sekreteraren utformad Tertialrapport 1 för verksamhetsåret 2023 som rådets.

Handlingar i ärendet

- SR 2023/158-1 (Signerad) Tertialrapport 1 2023

§ 7**Rådet: Sammanträdesdagar 2024****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder följande dagar 2024:

Tid: 13.30 (gäller både ordinarie och delegation)

Måndagen 15 januari	Måndagen 22 januari
Måndagen 5 februari	Måndagen 19 februari
Måndagen 4 mars	Måndagen 18 mars
Måndagen 8 april	Måndagen 22 april
Måndagen 6 maj	Måndagen 20 maj
Måndagen 3 juni	Måndagen 10 juni

Måndagen 26 augusti	Måndagen 12 augusti
Måndagen 9 september	Måndagen 23 september
Måndagen 7 oktober	Måndagen 21 oktober
Måndagen 4 november	Måndagen 18 november
Måndagen 2 december	Måndagen 16 december

Erinrades att rådets traditionella utflykt och middag hålls torsdag 13 juni.

§ 8**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Ormkärr, synpunkter på planförslag. Svar med e-post samt SR 2023/79 bifogad
- (Signerad) Enskede Gård 1:1, utbyggnad av befintligt café/bageri, planärende på granskning, 2019-14144
- Ansökan till skönhetsrådet, svar med e-post
- Skräp på Heleneborgsgatans vändplan, e-post vidarebefordrad till Södermalms stadsdelsförvaltning
- Höstsådden 1 m.fl., Västra Hagsätra, granskningsutlåtande GDPR
- Fula höga hus i Örby, svar med e-post samt SR 0125-2015 bifogat
- Nya inslag i stadsbilden, Stadsledningskontorets svar på Skönhetsrådets skrivelse
- Förslag på bullerdämpande åtgärd för Centralbron, e-post vidarebefordrad till Trafikkontoret
- Nya inslag i stadsbilden, Stadsledningskontorets svar på Skönhetsrådets skrivelse, KS 2022/1143
- Hekla 1, meddelande om antagande, 2021-05642
- Moraset 23, meddelande om antagande av detaljplan, 2020-13920-54
- (Signerad) Lappmannen 4 m.fl., planärende på granskning, 2020-16562
- Nya Lövholmen - ett medborgarförslag, svar med e-post
- Nya Lövholmen - ett medborgarförslag
- Horisonten 3, påbyggnationer i Skarpnäck, information om att ärendet är på granskning, svar med e-post
- (Signerad) Horisonten 3 m.fl., planärende på granskning, 2016-06499
- (Signerad) Kumlet 23, planärende på granskning, 2021-03452
- (Signerad) Grimsta 1:2, förslag till detaljplan för bostäder invid Solleftegatan, planärende på granskning, 2020-06528
- (Signerad) Gasverket Östra, planärende på granskning 2, 2014-12741
- (Signerad) Spelbomskan 16, yttre ändring av Stadsbiblioteket, terrasser, markåtgärder, ny RWC, kiosk, 2023-00599 -575
- (Signerad) Kungsholmen 2:8, nybyggnad av ponton, 2023-07296-575

- (Signerad) Kanaten 1, 2 och 13, förslag till detaljplan, 2022-14601
- Gjutmästaren 6, meddelande om antagande, 2018-06893
- Planerad bebyggelse utmed Solleftegatan i Råcksta, svar med e-post samt SR 2023/132 bifogad
- Fallna träd på allmänning invid Solhemsbackarna, svar med e-post samt vidarebefordrat till trafikkontoret
- Markis på Stortorget i Gamla stan, svar med e-post
- Rivningen av gamla Lidingöbron, svar med e-post samt SR 2014-0374 bifogad
- (Signerad) Vitsenapen 1 m.fl., Smedshagen, planärende på granskning, 2016-15666
- (Signerad) Garnisonen 3, nybyggnad kontor, 2023-08988-575
- Vasastaden 1:100 m.fl., Östra Hagastaden, revidering av plankarta, 2016-17865
- Arkivering av sociala medier: digital kopia av Skönhetsrådets Instagramkonto 2022
- Facebookhistorik 2022
- Facebookhistorik 2021
- Arkivering av sociala medier: digital kopia av Skönhetsrådets Facebookkonto 2020-2022
- Hur kunde ni godkänna byggnationen i Gubbängen? Svar med e-post samt SR 2022/162 bifogad
- Sommartorg och betongglådor, svar med e-post
- Elbilsladdare Riddargatan, svar med e-post samt SR 2021/233 bifogad
- Gubbängen 2021-12939, angående planerad bebyggelse i naturmark, svar med e-post
- För mycket torghandel Karlaplan, svar med e-post
- Ulvsunda slottspark och planen kring båtvarvet - Diarienummer 2016-18120, svar med e-post
- Reklam på SL-båtar, svar med e-post
- Bygga av barnvagnsstall vid Allhelgonakyrkan, Södermalm, svar med e-post
- Hur det går till när stockholm växer, svar med e-post samt SR 0406-2016 bifogad
- (Signerad) Kungsholmen 2:8, nybyggnad av ponton, reviderat förslag, 2023-07296-575
- (Signerad) Kungsholmen 2:8, nybyggnad av ponton, reviderat förslag, 2023-07296-575

§ 9**Farsta 2:1 m.fl., förslag till detaljplan för område invid Farstarondellen, 2021-07612**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Farsta 2:1 m.fl., förslag till detaljplan för område invid Farstarondellen, 2021-07612. Roseana De Almeida, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2023/136

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form. Rådet anser att exploateringen samt gatubredderna behöver minskas, trädridån mellan Magelungsvägen och järnvägen värnas, samtidigt som gestaltningen görs lugnare med mer sammanhållna volymer.

Uppdrogs till kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett nytt planförslag i syfte att dels omvandla Farstarondellen till en stadsgata med bostäder, dels att omdana den angränsande delen av Magelungsvägen till ett urbant stråk. Detaljplanen omfattar ca 300 bostäder i tre kvarter, LSS-boende och lokaler för centrumändamål. Rondellen ska omvandlas från trafikcirkulationsplats till stadsmiljö men med fortsatt god framkomlighet för regional trafik.

Skönhetsrådet ansåg att platsen är möjlig att bebygga men att förslaget behöver omarbetas med lägre exploateringsgrad, jämnare takhöjder och mer grönska. Ett av Farstas främsta karaktärsdrag, och därmed kvalitet, är bebyggelsens anpassning till topografin och dess fria placering i landskapet. Även tydliga byggnadsvolymer med antingen höga hus eller låga lameller är något som utmärker Farsta. I planförslaget finns trappningar både inom och mellan volymer vilket skapar en orolig otydlighet och framstår som främmande. Den föreslagna bebyggelsen skulle vinna på att renodlas på ett sätt som ansluter bättre till den omkringliggande planstrukturen och att de föreslagna högdelarna i gatuhörnen utgår.

Vad gäller omdaning av Magelungsvägen önskade rådet att konsekvenser och helhetsverkan blir tydligare belyst till nästa skede i planprocessen. I tidigare projekt längs Magelungsvägen har angöring inte tillåtits på grund av att trafikbelastningen är dimensionerad som avlastningsled, i ett annat projekt anlades en parallellgata för angöring. I föreliggande förslag finns en tredje lösning med de angöringsfickor som borde vara en

grundförutsättning för ett urbant stråk, men som inte varit möjligt tidigare. Rådet önskade se en generell princip längs hela vägen så att miljön blir sammanhållen och begriplig. Att rondellen ska omvandlas men med fortsatt god framkomlighet för regional trafik förefaller vara något av en motsättning som inte ger de bästa förutsättningarna för den urbana miljö man vill uppnå. På Magelungsvägens norra sida är trädridån mellan trafikleden och järnvägen mycket viktig för att minska det totala trafikrummets verkan.

Cirkulationsplatser tycks anses förlegade idag när bilens utrymmen minskar och stadsplaneringen inriktar sig på andra transportslag. Samtidigt är cirkulationsplatser ofta medvetet och omsorgsfullt gestaltade - i föreliggande fall med rönnar, hassel och planteringar - och fyller en viktig funktion i att fördela trafiken på ett funktionellt sätt. I stadens ytterområden fick rondeller ofta en viktig funktion som port till det nya samhället. En farhåga som rådet hyste är att den trafik Korsning som föreslås ersätta rondellen medför att den totala mängden hårdgjord yta blir större än idag med breda gator som övergår i ett spårområde. Trafikflödena måste därför balanseras mot stadsbyggnadsvärdena och för dem som i framtiden ska bo i den nya miljön är det viktigt med väl tilltagen grönska. Vidare behöver en mer generös platsbildning eller torg tillskapas för att det ska bli den trivsamma och urbana miljö som förslaget eftersträvar. Den lilla platsen i hörnet av kvarter C räcker inte för ett så stort nyexploaterat område. Urbanitet innebär även träd och parker och förutsättningen för ett levande urbant stråk är att det finns entréer och angöringsfickor kombinerat med platsbildningar och torg med riklig stadsgrönska.

Gällande parkeringslängornas framtid invid Hagforsgatan menade rådet att det är en förhandlingsfråga som skulle vara väl värd att driva för att få mer utrymme, t.ex. för en generösare gård i kvarter B och/eller en samordnad parkeringslöning. Likaså skulle mötet med den småskaliga radhusmiljön vinna på att lamellen i fem våningar bearbetas eller lyfts ur förslaget. Det är värt att fundera på hur den på pappret uppritade detaljplanegränsen kommer att upplevas ur fotgängarens perspektiv med en abrupt övergång mellan hög och tät nybyggnation och glest parkeringsområde. Gränsen är en skrivbordskonstruktion som blir svår att förstå i en levd verklighet.

Rådet har under flera år påtalat parkeringsfrågan och den nuvarande situationen där varje enskild plan förväntas lösa sina egna parkeringsplatser. Istället borde frågan samordnas i betydligt högre grad genom gemensamma mobilitetslösningar och genom att fastighetsägare områdesvis ser över och samordnar antalet platser.

Handlingar i ärendet

- SR 2023/136-6 Samrådsbrev

- SR 2023/136-10 Planbeskrivning samråd
- SR 2023/136-7 PM Programhandling
- SR 2023/136-8 PM Programhandling bilaga 2 - Sektioner
- SR 2023/136-12 Plankarta samråd
- SR 2023/136-16 Kulturmiljöanalys - Korsningen
Magelungsvägen och Farstavägen
- SR 2023/136-2 Trafikutredning
- SR 2023/136-3 Trafikbullerutredning Kvarter C
- SR 2023/136-9 PM Programhandling bilaga 1 -
Illustrationsplan
- SR 2023/136-11 PM Geoteknik
- SR 2023/136-13 Naturvärdesinventering
- SR 2023/136-14 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2023/136-15 Dagvattenutredning- Kvartersmark
- SR 2023/136-17 Dagvattenutredning - Allmän plats
- SR 2023/136-4 Trafikbullerutredning inkl bilagor - Kvarter
A och B
- SR 2023/136-5 Riskbedömning

§ 10

Västberga 1:1, förslag till detaljplan invid kv. Pulkan, 2021-05762

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Västberga 1:1, förslag till detaljplan invid kv. Pulkan, 2021-05762. Tara Nezhade, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2023/140

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att det västra punkthusparet skjuts västerut för att minska intrånget i grönstråket samt att p-huset bör utgå så att grönskan och parkvägen kan nå gatan mellan dessa båda hus.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget innebär att fyra punkthus uppförs längs med Västertorpsvägen samt att befintlig förskola får en något justerad och utvidgad byggrätt. Punkthusen är grupperade i par med en befintlig byggnad liggande dem emellan. I planområdets västra del tas en lokal parkyta med uppväxta ekar i anspråk som i sin tur fungerat som entré till det s.k. Västertorpsstråket. Punkthusen föreslås uppföras i fem våningar med fasad i antingen rosttrögt stål

eller tegel. Parkering ordnas i garage under det västra punkthusparet där inkörsel sker genom en utvändig ramp.

Skönhetsrådet ansåg att platsen är möjlig att bebygga men att planförslaget ställer flera frågor som behöver beaktas för ett gott slutresultat. Först och främst konstaterade rådet att bristen på en sammanhållen planering för förtätning av efterkrigstidens förorter lett till brokiga tillägg som saknar den ursprungliga bebyggelsens kvalitativa enhetlighet. I det aktuella fallet ses detta tydligt i planområdets direkta anslutning. Exempelvis innebär detta att en under 1990-talet anlagd markparkering hamnar mellan de föreslagna punkthusen. En samordning hade kunnat ge en gemensam mobilitetslösning under mark som samtliga tillägg kunde nyttja.

Rådet ansåg att punkthusen i sin repetitiva uppbyggnad i par där samtliga byggnader har samma höjd till viss del mildrar brokigheten. Samtidigt ger placeringen, av framförallt de västra husen, ett olyckligt intrång i grönstråkets entré som inte kommer att uppfattas lika tydligt från gatan. Rådet ansåg att detta är en huvudfråga som bör lösas, exempelvis genom ett borttagande av parkeringsgaraget med tillhörande utvändig ramp. Detta ger möjligheter till att låta naturmark sila ner mellan husen och en genkoppling för den parkväg som behöver dras om. Husen kan i denna del med fördel skjutas något åt väster i och med att rampen under alla omständigheter bör utgå. Rådet ansåg att kollektivtrafikläget är så gott, i direkt anslutning till Västertorps tunnelbanestation, att parkering utöver platser för tillgänglighet inte bör vara nödvändiga.

Rådet ansåg avslutningsvis att höjdsättningen är mycket viktig i detta stadsparti och finner att totalhöjden bör hållas ned oavsett om byggnaderna konstrueras i trä eller med betongstomme. Vidare bör konstruktionen tydligare styra fasadmaterialet. Rådet såg gärna att en träkonstruktion också får en träfasad och att en betongkonstruktion med fördel får en fasad i puts, i likhet med omgivningen.

Handlingar i ärendet

- SR 2023/140-7 Samrådsbrev
- SR 2023/140-17 Planbeskrivning Samråd
- SR 2023/140-5 Solstudie_träbjälklag
- SR 2023/140-6 Solstudie
- SR 2023/140-10 Plankarta Samråd
- SR 2023/140-11 PM gator och gångbanor_1
- SR 2023/140-2 Trafikbulerutredning
- SR 2023/140-3 PM gator och gångbanor_7
- SR 2023/140-15 PM gator och gångbanor_2
- SR 2023/140-18 GYF Grönytefaktor_2

- SR 2023/140-19 Naturvärdesinventering_2
- SR 2023/140-20 Naturvärdesinventering_1
- SR 2023/140-23 GYF Grönytefaktor
- SR 2023/140-24 Barnchecklista
- SR 2023/140-4 Teknisk PM Geoteknik
- SR 2023/140-8 PM gator och gångbanor_9
- SR 2023/140-9 PM gator och gångbanor_8
- SR 2023/140-12 PM gator och gångbanor_4
- SR 2023/140-13 PM gator och gångbanor_6
- SR 2023/140-14 PM gator och gångbanor_5
- SR 2023/140-16 PM gator och gångbanor_3
- SR 2023/140-21 Parkerings-PM
- SR 2023/140-22 Dagvattenutredning

§ 11

Rådet: Seminarium 2023, "Järva: dåtid, nutid, framtid".

SR 2023/170

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet att det årliga seminariet ska hållas 25 oktober 2023.

Sammanfattning av ärendet

Susanne Höglin berättade om seminariets program. Med anledning av stadens satsning Fokus Järva och sammanslagningen av Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista till Järva stadsdelsområde kommer Skönhetsrådets seminarium 2023 att handla om Järva. Syftet med seminariet är att skapa förståelse för hur Järvas stadsdelar planerades, vilka ideal och behov som formade dem och hur dessa idéer står sig idag. Under seminariet kommer även frågan om hur stadsdelarna har utvecklats, vilka förändringar som gjorts och hur planeringen ser ut framåt att belysas.

§ 12**Rådet: Stockholm bör växa mer genomtänkt**

Upptogs till behandling den debattartikel om stadens planering som publicerades i Svenska Dagbladet 29 juli.
SR 2023/172

Beslut

Uppdrogs åt sekreteraren att utforma förslag till skrivelse.

Bordlades ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Under rådets principdiskussion vid delegationssammanträdet 20 mars i år beslöts adressera frågan om Stockholms stadsplanering och möjligheten att byta strategi så att staden detaljplanerar och sedan säljer byggrätter i stället för den planeringsordning som länge varit förhärskande.

Rådet ansåg att frågan bör följas upp ytterligare genom skrivelse till fullmäktige.

Handlingar i ärendet

- 1285025 Stockholm bör växa mer genomtänkt, SvD Debatt 2023-07-29

§ 13**Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Erinrade sekreteraren om att han kommer att delta på Icomos kulturarvskonferens i Sydney under perioden 2023.08.31 - 2023.09.08.

Informerade sekreteraren om att han under förmiddagen haft ett möte med stadens säkerhetsdirektör för att ta del av information om stadens kris- och beredskapsorganisation som rådet är en del av. Rådet kan t.ex. komma att bli involverat i kulturmiljöfrågor, t.ex. skydd av enskilda byggnader.

Sekreteraren informerade om att Vanja Knocke, Statens fastighetsverk, tagit kontakt med ordförande och sekreteraren om Kungliga Konsthögskolans renovering. Skönhetsrådet ställde sig positivt till förslaget efter den information som SFV tillsammans med företrädare Konsthögskolan och ansvarig arkitekt delgav ledamöterna vid delegationssammanträdet 2023.04.17. Rådet fick dock aldrig bygglovets på remiss. Efter diskussion med Vanja Knocke beslöt ordförande och sekreteraren att i ett brev till stadsbyggnadskontoret klargöra att rådet ansåg att de nya takfönstren var möjliga och att den föreslagna utformningen av konstruktionen som innebär möjlighet att tillföra mörkläggningsgardiner, om ljuset från fönstren upplevs som störande, var tillfyllest.

§ 14 **Övriga frågor**

Beslut

Förelåg inga övriga frågor.

§ 15 **Lagern 11 m.fl., förslag till detaljplan, 2021-13199** SR 2023/127

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet vid delegationsssammanträde 2023.06.12 (§2).

§ 16 **Södermalm 8:57, Färgarplan, förslag till detaljplan, 2015-10893** SR 2023/126

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet vid delegationsssammanträde 2023.06.12 (§4).

§ 17**Vasastaden 1:118, förslag till detaljplan för nybyggnad
invid kv. Getingen, 2020-16471**

SR 2023/139

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet vid
delegationssammanträde 2023.06.12 (§5).

§ 18**Gigan 19, förslag till detaljplan, 2021-16802**

SR 2023/137

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet vid
delegationssammanträde 2023.06.12 (§6).

§ 19**Motion av Dennis Wedin (M) om att värna stadens
villaområden. Remiss från kommunstyrelsen, KS
2023/301**

SR 2023/105

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet vid
delegationssammanträde 2023.06.12 (§7).

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Maria Katarina,Borg	2023-08-24
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2023-08-24
Inga Margareta,Varg	2023-08-24
Monica Christina,Hector	2023-08-24